

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Dunderbäcken i Kristianstads kommun

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Dunderbäcken
Kommun	Kristianstad
Församling	Vittskövle
Gränser	Området är markerat med punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Böke 4:10 (del av) och Böke 4:15 (del av)
Läge	Området är beläget ca 5 km sydost om Degeberga i östra Skåne
Kartblad	Topografiska kartan: Tomelilla 2DNO Ekonomiska kartan: Olseröd 2D7j
Koordinater	x: 1395500 y: 6187400
Naturgeografisk region	Nr 7, Skånes sediment- och horstområden
Areal	Ca 26,2 ha land
Förvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken förklarar Länsstyrelsen det område som utmärkts med kraftig punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet skall de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att

- bevara, utveckla och återskapa gammal ädellövskog och sumpskog med dess höga biologiska mångfald,
 - bevara områdets hydrologi och bäckarnas naturliga flöde och strömförhållande samt att vidmakthålla en god vattenkvalité,
 - bevara och utveckla den öppna betesmarken,
 - tillgodose allmänhetens intresse för att uppleva områdets natur samt informera besökarna om områdets naturmiljöer.
-

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller annan anläggning,
2. vidtaga åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi och ytförhållanden eller landskapets allmänna karaktär såsom att gräva, schakta, spränga, tippa, fylla ut, dämma, invalla eller bedriva täktverksamhet,
3. anordna upplag annat än tillfälliga för jordbrukets och skogsbrukets behov,
4. avverka eller röja bort träd eller buskar,
5. plantera eller så buskar, lövträd, barrträd eller för området främmande växter,
6. plöja upp eller på annat sätt markbereda betesmarker,
7. tillföra gödselmedel, jordförbättringsmedel eller kemiska bekämpningsmedel,

8. dra fram mark- eller luftledning,
9. uppföra stängsel eller andra hägnader annat än för jordbrukets behov.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet

1. röjning, gallring och avverkning av träd och buskar så som närmare anges i fastställd skötselplan,
2. skötsel av betesmarker innefattande betesdrift, uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar enligt fastställd skötselplan,
3. utmärkning av, skyltning till och upplysning om reservatet,
4. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet enligt fastställd skötselplan,
5. uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. gräva eller på annat sätt skada fast naturföremål eller ytbildning,
2. bortföra död ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
3. medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur,
4. avsiktligt störa det vilda djurlivet t ex genom närgången fotografering av fågelbo,
5. tälta eller ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande,

6. framföra cykel annat än på anvisade cykelvägar samt motordrivet fordon annat än på parkeringsplatser samt på vägar till och från dessa parkeringsplatser,
7. på ett störande sätt använda ljudanläggning, musikinstrument eller motsvarande,
8. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch, snitsel eller därmed jämförlig anordning - informations- och reservatsskyltar samt gränsmärken undantagna.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

9. samla in mossor och lavar,
10. fånga eller samla in insekter eller andra djur, eller på annat sätt skada djurlivet,
11. inplantera för området främmande växt- eller djurarter.

Föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för åtgärder i samband med skötsel av området samt anordnande av information i enlighet med av Länsstyrelsen fastställd skötselplan eller för drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och cykelvägar tillhörande kommunen, el- och teledistributör eller befintlig avlopps- eller bevattningsledning. Föreskriften C3 gäller ej vid jakt eller kreatursvallning. Föreskriften C6 skall inte utgöra hinder för markägaren och dennes personal samt förekommande arrendatorer vad gäller passage till och från åkermarker intill reservatet på i bilaga 1 markerade vägar. Föreskrifterna C4 och C10 gäller ej för innehavare av jakträtten inom reservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagsstiftningens bestämmelser.

Länsstyrelsen erinrar om att det enligt 7 kap 7 § miljöbalken kan meddelas dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

Beskrivning av området

Dunderbäcken är beläget på Linderödsåsens nordostsluttning sydost om Degeberga i östra Skåne. Höjden över havet varierar från nära 15 m.ö.h. i öster till drygt 70 m.ö.h. i väster. Berggrunden Dunderbäcken vilar på består mestadels av gnejs, men i nordväst finns även lite karlshamnsgranit. Jordarten utgörs av morän.

Framförallt har den näringsrika krita/gnejsmorän som inlandsisen fört med sig från den omgivande slätten haft en kraftig inverkan på jordtäckets pH och näringsrikedom.

Vegetationen är typisk för lövskogsregionen och domineras av bokskog av örttyp med bl.a. mycket gulplister och skogsbingel i fältskiktet. Här finns även mycket sumpskog i form av klibbal- och askskogar med en riklig undervegetation av hägg. En stor del av skogen, framförallt sumpskogarna, är påverkad av källflöden och rörligt kalkförande markvatten. Från väst till öst rinner dessutom den lilla Dunderbäcken, här uppdelad i flera bäckfåror. I söder finns en betesmark med övervägande tuvtåtel- och rödvenvegetation.

Dunderbäckens naturvärde är mycket högt. Särskilt rikt är området på marksvampar, mossor, flugor och mollusker varav många är upptagna på den nationella rödlistan. En stor del av arterna är knutna till marken med dess många källflöden, höga pH-värde och höga näringsrikedom. Dessutom bidrar källflödena och bäckfåror till en hög luftfuktighet vilket exempelvis gett upphov till en intressant lavflora.

På senare år har skogsbruksåtgärder resulterat i att det är ont om död ved i skogen. Hydrologin har påverkats det tidigare järnvägsbygget och fördjupningen av den södra bäckfåran.

Naturreservatet berörs av följande riksintressen:

- Riksintresse naturvård, N61a (MB 3 kap 6 §).
- Riksintresse friluftsliv, L54 (MB 3 kap 6 §).
- Delar av områdets skogar är också föreslagna att ingå i nätverket Natura 2000.

Historik

Buhrmans karta från 1684 antyder att Dunderbäcken var beläget i ett öppet landskap med inslag av träd och buskar. Av enskifteskartan från 1804 framgår det att hela området utgjorde en del av en större inäga tillhörande Bökö by i Gärds härad, Vittskövle socken. Enligt kartan bestod största delen av området av ängsmark, men i norr fanns även åkermark. Antydningar finns om att vissa delar av ängarna hyst träd som ask och apel. I övrigt är uppgifterna om vegetationen mycket knapphändiga.

Skånska rekognosceringskartan från 1812-1820 visar att området vid norra bäckfåran och sydost om denna, nedanför höjden i väster, bestod av

lövskogsbevuxen kärrmark, troligen med ett stort inslag av klibbal. Detta gäller även klibbalskogen vid södra bäckfåran i den nuvarande betesmarken. Betesmarken sydost om ovan nämnda klibbalskog samt den idag övervägande skogsbeklädda höjden i väster var öppen mark. Mer information om trädskiktet får man genom att rekognosceringskartan namnger två gårdar till Böke intill området. Dessa motsvaras idag av Böke Gård i öster och Lilla Böke i väster. Gårdarnas namn tyder på att det även i början av 1800-talet fanns rikligt med bok i omgivningarna. Denna slutsats stärks av att marken tillhörde Bökö by 1804.

På den ekonomiska kartan från 1931 är Dunderbäcken skogbeväxt. Fördelningen mellan lövskog och barrskog ser här ut ungefär som den gör idag. Bete förekom längst i norr samt på den öppna marken i söder. Flygbilderna från 1940 vittnar om en på sina håll glesare skog. Detta gäller exempelvis bokskogen vid bäcken väster om järnvägsvallen, bestånden med ask och klibbal norr om den norra bäckfåran öster om järnvägsvallen samt al/hassellunden väster om järnvägsvallen. Dessa områden kan ha varit öppna p.g.a. hävd i form av bete eller ängsbruk.

Flera gamla stenmurar förekommer i området samt en för länge sedan nedlagd, igenväxande väg. Även en grusväg av senare datum skär genom skogen. I början av 1900-talet byggdes järnvägen mellan Brösarp och Kristianstad som går genom reservatet. Denna lades ned 1972.

Den södra delen av området, dvs. den öppna marken och klibbalskogen, har tills nyligen betats av får, men denna gamla betesfälla är nu stadd i igenväxning. Stora delar av skogen har på senare tid varit föremål för skogsbruksåtgärder vilket resulterat i mindre arealer med granplanteringar och ung lövskog.

Allmänhet och friluftsliv

Den rika marksvampfloran har medfört att Dunderbäcken varit föremål för åtskilliga svampexkursioner på senare år. Dessutom fungerar området som exkursionslokal för Högskolan i Kristianstad. I övrigt är området inte mycket besökt av tillresta. Däremot utnyttjar framförallt lokalbefolkningen området som utflyktsmål. Närboende använder även den nedlagda järnvägen vilken sedan 2003 är ombyggd till cykelväg.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen och markägaren har gemensamt tagit initiativ till reservatsbildningen. Dokumentation samt förslag till reservatsbeslut har utarbetats av Länsstyrelsen. Överenskommelse om full intrångsersättning har träffats med markägaren.

Markägare, övriga kända sakägare och berörda myndigheter har förelagts att inkomma med synpunkter på förslaget. Förslaget har tillstyrkts av naturvårdsverket, kommunen och övriga berörda.

Kommunen har påpekat att skötselplanen bör medge att buskar och sly får röjas utmed cykelledens slänter. Länsstyrelsen har beaktat detta genom att skötselplanen förtydligats med tillägget "*Vid behov kan buskar och uppväxande träd röjas utmed cykelledens slänter för att bibehålla en god framkomlighet.*".

Skäl för beslut

Dunderbäckens ädellöv- och sumpskogar hyser en hög biologisk mångfald med mycket stora botaniska och zoologiska värden. Särskilt rikt är området på marksvampar, mossor, flugor och mollusker, varav många är upptagna på den nationella rödlistan. En stor del av de hotade arterna är knutna till marken med dess många källflöden, höga pH-värde och höga näringsrikedom. Dessutom har källflödena och bäckfårorna, i kombination med trädskiktet och topografin, gett upphov till en hög luftfuktighet vilket bl.a. gynnar den skyddsvärda lavfloran. Vidare bidrar ett skydd av Dunderbäcken till bevarandet av en mycket värdefull ädellövskogstrakt på Linderödsåsens nordostsluttning.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter bör det angivna området avsättas som naturreservat.

Länsstyrelsen gör den bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet är av så begränsad omfattning att det inte innebär något allvarligt försvårande av områdets utnyttjande i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skall en skötselplan ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat. Skötselplanen fastställs av Länsstyrelsen i särskilt beslut denna dag.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet och skall fortlöpande samråda med markägare, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, se bilaga 2

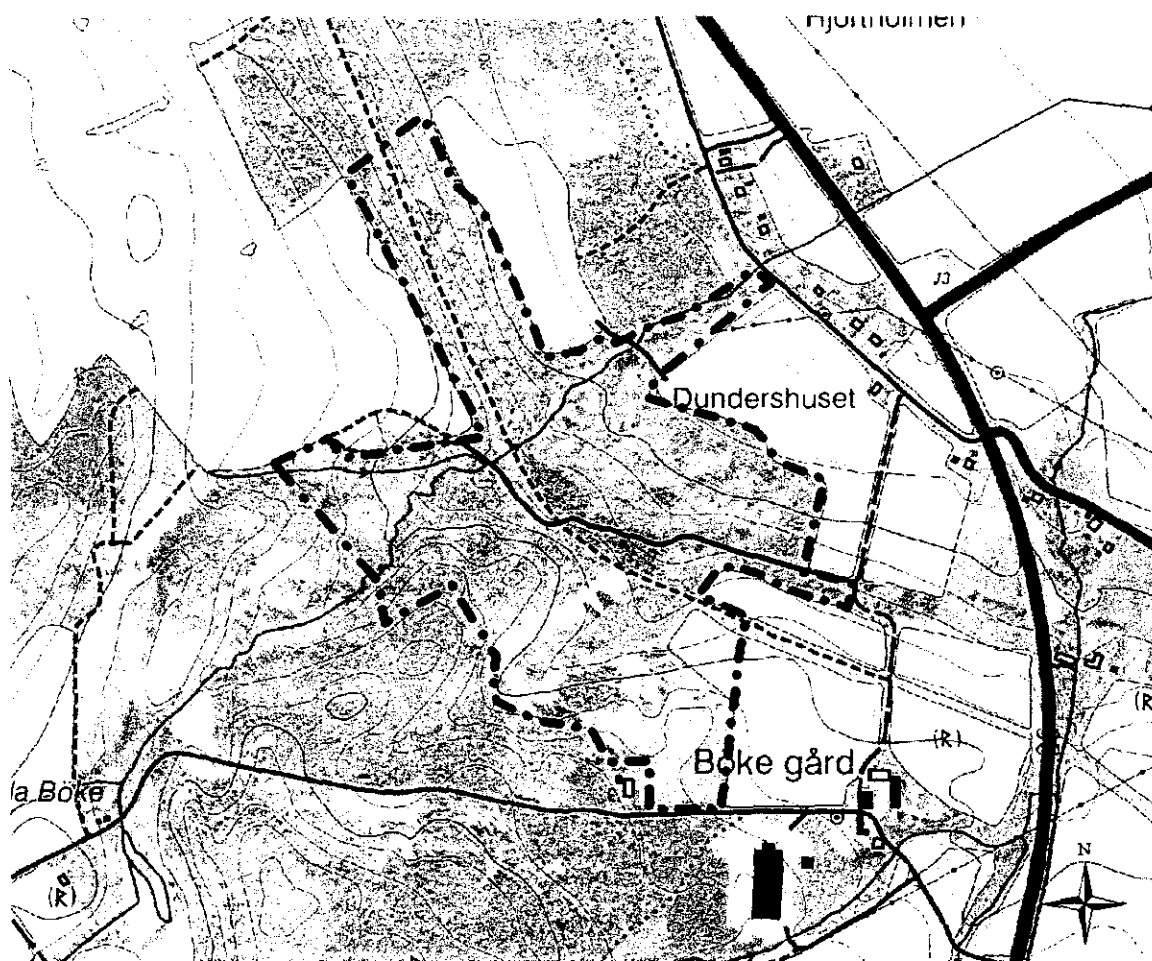
I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog landshövding Bengt Holgersson, beslutande, miljödirektör Elisabeth Hellmo, Ann-Charlotte Lindén, plan- och bostadssektionen, Jonas Söderstjerna, rättssektionen, och Johan Dahlberg, naturskyddssektionen, föredragande.

Bengt Holgersson

Johan Dahlberg

Bilagor

1. Naturreservatet Dunderbäcken med markerade vägar
2. Hur man överklagar

--- Gräns för naturreservat

— Markerad väg

0 100 200 300 400 meter

Naturreservatet Dunderbäcken med markerade vägar

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Postgiro/Bankgiro	E-post	www
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	040-25 20 00 vx	040-	6 88 11-9	lansstyrelsen@m.lst.se	www.m.lst.se
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	044-25 20 00 vx	044-	5050-3739		